

Universitätsbibliothek Wuppertal

Omnia Divini Platonis Opera

Plato

Basileae, 1551

Euthyphro, vel de sanctitate

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-245](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-245)

ad animam pertinentiū, eiusq; pastor optimus quid illi adhibēs meliorē efficit? quid nos huic potissimū respondebimus, ut minus de nobis ipsis deq; ætate nostra erubescamus? MIN. Quid dicā nescio. S O. At turpe nimirū utriusq; nostrū animis est, si quæ sibi ipsis bona, malaue sunt ignorare, quæ uero ad corpus, & ad alia pertinet, cognoscere uideatur.

ARGVMENTVM MARSILII FICINI FLORENTINI
in Euthyphronem, uel De sanctitate.

EVTHYPHRO totus in cōsutatione uersatur. Quo factum est, ut nōnulli Platonico hunc librū quemadmodum Euthydemum & Hippiam, litigiosum uocauerint. Sed reuera, dum falsas Euthyphronis de sanctitate opiniones Socrates cōsutat, uenantibus ueritatem illius uestigia signat. In hoc igitur libro, atq; etiā in Gorgia sanctitatem Plato nominat eam iustitiæ partem, quæ suum deo tribuit. Suum tribuit deo qui illa quæ sine medio accepit à deo, deo reddit. Corpus quidem ut Plato in lib. De natura disputat, ab elementis quatuor, naturalē speciei cōplexionem à cœlestibus spheris, partes animæ quæ trahuntur affectibus à demonibus & animis siderum spherarumq; suscepimus: rationem uero ac mentē nostri parentis imaginē, ab ipso mundi totius opifice sine ullo cœlicolarum aut demonum ministerio. Hæc itaq; dei sunt, hæc deo reddenda, atq; hæc retributio sanctitas nūcupatur. Quam præcedit pietas, religio sequitur. Est enim pietas dei parentis agnitio. Sanctitas, eius quod dei est, deo agnito retributio. Religio, eius quod deo redditum est assidua meditatione iustisq; operibus cum deo ipso indissolubilis religatio: ut merito sapiens ille dixerit, funiculum triplicem difficile solui, funiculum inquam ex pietate, sanctitate, religioneq; cōnexum. Pietas sanctitatē excitat, sanctitas pietatē cōfirmat & sancit. Sanctitas quoq; religionē mouet. Religio religat sanctitatē: prius enim hoc uel instinctu, uel inspiratione, uel admonitione opus est, quo deum unum nostrum esse parentem fide indubia cogitemus, quam pietatem esse uolunt. Cum quis ista cōcepit, mox omnē mentis & rationis intentionē in deum noscendum amandumq; figit. Atq; hūc in cognoscenda amandaq; diuinitate frequentē intuitum sanctitatē Mercurius quoq; definit. Ex hac flagranti in deum intentione mentisq; ardore fit ut omnia dei opera, insituta, mādāta meditēmur exerceamusq; & assiduo quicquid ad eius uenerationē pertinet, relegamus. Quamobrem nos ipsos relegendo religātes deo, religiosi sumus. Hac autē definitione & distinctione præmissa, quæ de sanctitate in Euthyphrone, uel alibi à Platone dicitur, perspicua sunt. Cumq; dicitur sanctum quod amatur à deo, uerum est: sed quia sanctum, amatur à deo, nō quia amatur est sanctum. Et quia amatur amatum est, nō tamen quia amatum, amatur: quoniā nō idem est omnino sanctum atq; amatum. Neq; enim sanctitatis ratio in ipso amatum esse, sed ipsa potius retributione ac deuotione cōsistit. Præterea cum dicitur, Sanctitas cura ministra dei, uerum quoq; dicitur. Sed ad quod opus dei ministra ad cōuersionem animæ. Opus enim dei est, creare, cōuertere, purgare, illuminare, perficere. Cum primum per pietatis insāctum inspirādo cōuertere deus ad se incipit animum, illa ipsa assensio qua sese libenter in cōuertentem deum animus ipse restituit, sanctitas nūcupatur, quæ quidem ministra dei est ad cōuersionē perficiendā. Ad dicitur postremo. Sanctitas scientia uouendi, & sacrificādi deo. hoc maxime ad religionē pertinet, quæ sanctitatē ut diximus, comitatur. Uouendo petit, sacrificando dat. Quid petit à deo? seipsum. Quid deo dat? seipsum. Ideam si quæ in mente diuina est petit, quam Mercurius petijt à Pimandro. Dat autem naturam suam Idea paricipem.

Pietas

Sanctitas

Religio

Funiculus

indissolubilis

EVTHYPHRO PLATONIS, VEL DE SANCTITATE.
EVTHYPHRO SOCRATES.

QVID noui ō Socrates accidit, quod prætermittens exercitationes in Lycio, circa regis porticū hic uersaris? Neq; enim causa nūc tibi ulla est, quæ admodum mihi ad regem. S O C. Nō causam hanc Euthyphro, sed accusationem Athenienses uocant. E V T. Quid ais? num te aliquis accusauit? Non enim te alium accusasse putarem. S O C. Nō sanē. E V T. At uero te alius? S O C. Prorsus. E V T. Quis iste? S O C. Nec ipse quidem ō Euthyphro uirum hunc satis agnosco. Iuuenis enim quidem & ignotus esse uidetur: uocāt autem illum ut puto Melitum ex Pittheo populo, si quem tu Pitheū Melitum noscis prolisq; defluisq; capillis, aquilino & gibboso naso, barbaq; rara. E V T. Haud recordor ō Socrates, sed cuius te reum fecit? S O C. Cuiuscunq;. In ea tamē ut mihi uideēt accusatione nō ut ingenerosus se gessit. Nam iuuenem hominem rem tantam nouisse, non uile quiddam est. Ille siquidem ut ait, quomodo iuuenes corrumpantur, & qui eos corrumpant, intelligit: ac sapiens propemodū apparet, meamq; inscitiam cōspicatus quasi suos æquales peruertam, ad patriam me uelut ad matrē

Occasio
dialogi

accusaturus cōfugit, adeo ut mihi solus ipse recte praeesse rebus ciuilibus uideatur. Nam in primis iuuenum cura suscipienda est, ut quamoptimi uiri fiant: quemadmodum bonū agricultorem teneriores primū plantas curare decet, ac deinceps alijs prouidere. Etenim & Melitus fortasse primum nos purgat iuuenum, ut ait, germina corrumpentes, posthac senioribus quoque curam adhibens plurimorum ingentiumque bonorū ciuitati causa erit, ut consentaneum est eum facere, qui principium huiusmodi dedit. E V T. Vellem equidē ō Socrates, sed uereor ne contra contingat. Nam prorsus ab ipso statim initio mihi uideatur huic urbi nocere uelle, qui iniuria te afficere tentat. Et mihi dicas, quid te agentem, iuuentutem inficere praedicat? S O C. Absurda quaedam auditu ō uir mirifice: Inquit enim confictorem me esse deorum, & ut nouos inducentem deos priscos uero negantem, me (ut inquit) deorum gratia incusauit. E V T. Intellego iam ō Socrates, quod ipse dāmonū tibi passim adesse profiteris. Vnde aduersus te tanquam diuinas res innouantem, accusationem hanc inscripsit, & in iudicium te calumniaturus aduentat, quippe cum nouerit ista facile uulgo calumniam subire posse. Me quoque cum de diuinis in concione pertracto futura praenunciāns, tanquam insanientem ridet, licet nihil unquam nisi uerum praedixerim. Nobis enim ceterisque huius generis omnibus inuidet: nihil autem de ijs curandum, sed interim eadem ratione pergendum. S O C R. O amice Euthyphro, irrideri fortassis nil refert. Atheniensibus nempe ut mihi uideatur non admodū curae est, si quem peritum esse putent, modo ne sua perdoceat alios. Quem uero peritia propria ceteros imbutentem sentiunt, insectantur, siue id liuore quodam, ut asseris, cōciti, siue alia de causa. E V T. Equidem istuc, quo tandem modo erga me affecti sint, haud admodum experiri cupio. S O C. Fortē enim tu raro teipsum alijs exhibere uideris, tuamque nolle sapientiā propagare. Ego autem uereor ne ob humanitatem, qua erga mortales omnes sum, passim & effuse nimis unicuique me praeberē uiro ipsis uidear, non sine mercede duntaxat, uerumetiam ultro me mea que offerre solitus, si quis audire modo uelit. Si me igitur, ut nūc dicebam, derisuri essent, quemadmodum tu derideri te dicis, nihil sanē molestum foret à iocantibus ridentibusque in iudicium trahi. Sin istuc serio contendunt, quō tandem res euadat, praeterquam uobis uaticinantibus incertū est. E V T. Nihil fortē negotij ō Socrates erit, pro mentis uiribus in causa tua certabis, ego autem ut arbitror in mea. S O C. Num aliqua etiam tibi causa est: reus ageris, an accusas? E V T. Accuso. S O C. Quem? E V T. Quem dum persequor insanire uideor. S O C. Quid? uolantem forte quempiam persequeris? E V T. Procul admodum abest ut uolet, qui iam grandis est natu. S O C R. Quis iste? E V T H. Pater meus. S O C. Tuus ne ō uir optime? E V T. Prorsum inquam. S O C. Quod crimē, quae causa? E V T. Homicidij Socrates. S O C. Pro Hercules, nimirum ō Euthyphro ignoratur uulgo quo pacto hoc recte fiat. Neque enim puto cuiusuis opus est, recte haec agere, sed alicuius sapientia longe prouecti. E V T. Longe per louem. S O C. An domesticorum quispiam à patre peremptus est? num scilicet? Non enim ob extraneum aliquem homicidij patrem accusares. E V T. Ridiculum est ō Socrates, si quid interesse censes, domesticus ne an extraneus sit occisus, neque id duntaxat obseruandum esse, utrum iure occiderit, quisquis occidit, nec ne. Quod si iure, dimittendum: sin autem iniuria, persequendum, licet qui peremit domesticus familiarisque sit. Aequae enim inquinaremur si sceleris conscij acquiesceremus, nec illum atque nos ipsos iudicio expiaremus: quāquam qui perijt, cliens atque minister meus erat, qui cum in Naxo in agriculturam incumberemus, nobis mercede seruiuit. cōtumelia igitur & ira in domesticum quendam nostrū concitus eum cōtinuo iugulauit. Vnde pater obligatis manibus ac pedibus in foueam cōiecit: atque huc misit hominem qui iuris interpretem quid agendū esset interrogaret. Interea uinctū illum ut homicidam neglexit, quasi nihil omnino referret, si forte deficeret. Quod & accidit: nam priusquam ab interprete nuncius ipse rediret, fame, frigore, uinculis perijt. Hac de causa pater ceterique propinqui grauiter ferūt, quod propter homicidā mortē, patrē reum necis peragam, qui ut ipsi aiunt, minime interfecit, uel si etiā interemisset, de homicidā interitu nihil esse curandum. Impiū enim esse ferunt filiū patri diem dicere, male dijudicātes ō Socrates, quomodo diuinū numen circa sanctū prophanū se habeat. S O. Tūne per louē ō Euthyphro sic te syncere diuina, sancta, & prophana quomodo se habeāt, scire praesumis, ut ijs ita peractis quemadmodū inquis, haud formides ne patrem reum necis accusans prophanū aliquid

quid aggrediaris? **EVT.** Nihil mihi studiū meum prodesset ò Socrates, nec ratione ulla Euthyphro tot mortalibus præstaret, nisi talia quædam planè dignoscerem. **SO C.** O admirande Euthyphro, nil potius est, quàm ut discipulus tuus fiam, & in contentione quæ mihi cum Melito est, in primis ista obijciam, quod scilicet hæctenus diuinorum cognitio nem maximi quidem fecerim: nūc autem postquam me propria uanaq; opinione novos deos confingere dixerit, discipulum tuum esse factū. Si ergo ò Melite, dicam, Euthyphro nem in ijs recte sentire putas, me quoq; existima, neq; damnes. Sin minus, præceptorem illum priusquam me in iudicium accersito, senes homines corrumpentem, me scilicet atq; patrem, me quidem docentem, illum uero corrigentē & punientem. Quod si mihi non obsequatur, neq; remittat iudicium, neque pro me te accuset, eadem illa in iudicio tu dices, quæ ego obieci. **EVT H.** Ita per Iouem ò Socrates: nam si me accusare tentauerit, reperiam ut opinor, ubi ille debilis infirmusq; sit, ac multo prius de illo quàm de me in iudicio disceptabitur. **SO C.** Atqui ego ò dulcis amice considerans, discipulus tuus esse uelim: cum norim quod & alius fortasse quidam, & Melitus iste te quidem ne uidisse quidem uidetur, me uero sic acute prorsus, facileq; perspexit, ut impietatis hic accusauerit. Nunc ergo per Iouem mihi dicas quod planè nosse asseuerasti, quid pium, quid ue impium esse uelis, & in nece, & in cæteris omnibus. An non idem est in singulis actionibus ipsum sibi sanctum: & prophanū rursus omne sancto cōtrarium, ipsum uero sibi ipsi cōsimile, unamq; secundum quod prophanum est, ideam habet, quodcunque prophanum esse debet? **EVT H.** Omnino ò Socrates. **SO C.** Dic ergo quid sanctum: quid prophanum uocas? **EVT.** Sanctum quidem uoco, quod ipse nunc facio. Eum qui iniuste a-

Prima definitio sancti

git uel circa cades, uel sacrilegia, uel aliud huius generis, in iudicium trahere, seu pater, siue mater, siue quiuis alius deliquerit. Contra uero prophanum. Quin uide quæso ò Socrates quàm ualidam tibi legis cōiecturā referam, quod ita sit quemadmodū alijs quoq; narraui, dicens tum demum recte agi, cum nulli prorsus peccanti quisquis ille sit, parcimus. Nam fatentur omnes Iouem ipsum deorum omnium optimum atque iustissimum esse, quem tamen patrem suum ligauisse ferūt, quod natos absq; iure deuorauisset. Illum præterea patrem castrauisse ob talia quædam asserunt. Mihi uero succēsent quod parentem iniustitiæ obnoxium persequor. Atq; ita homines isti sibi ipsi tam de dijs, quàm de me contraria sentiunt. **SO C.** Atqui hanc ob causam ò Euthyphro accusor, neq; quid respondeam satis habeo. Nam quotiens de dijs talia quædā quis diceret, moleste ferebam, qua de causa ut uidetur peccare me ferunt. Nunc autem si tibi hæc ita uidetur harum rerum perito, necesse est nos etiam consentire, quid enim aliud diceremus: quippe qui nihil de ijs intelligere prædicemus. Cæterum per Iouem amicabilem mihi dicas, an ipse sic ista reuera euenisse putes, **EVT.** Et mirabilia insuper ò Socrates, quæ multis occulta sunt. **SO C.** Bellum igitur inter deos agitari inuicem arbitraris, inimicitiasq; & pugnas, aliaq; permulta, quæ a poetis, & peritis scriptoribus memorantur: Vnde & alia nobis sacra huiusmodi uarietate sunt plena, & in magnis Panathenæis peplum ijs pictum in arce infertur. An hæc uera ò Euthyphro esse fatebimur? **EVT H.** Non hæc sola ò Socrates, sed quod paulo ante dixeram alia quoq; multa, si uelis, de diuinis exponam: quæ cum audieris, scio quod loquor, nimirum obstupesces. **SO C.** Nequaquā mirarer: uerum ista deinceps maiori cum ocio referes, in præsentia uero quod modo quesui explicare planius nitere. Neq; enim principio sufficienter amice me docuisti, cum quid sanctum esset interrogarem: sed id sanctum esse dixisti, quod tu nunc ageres, dum necis reum patrē tuum accusas. **EVT.** Et uera nimirū ò Socrates dixi. **SO C.** Fortè. sed num alia multa ò Euthyphro sancta nūcupas? **EVT.** Et alia. **SO C.** Recordare igitur quod nō hoc abs te petij, ut unum me aut duo ex multis sanctis, sed illam ipsam speciem, qua cuncta sancta sunt sancta, doceres. Dixisti enim una idea omnia sancta, sancta esse, atq; una iterum quæ sunt prophana, prophana. **EVT.** Equidem. **SO C.** Quænam sit ea ipsa idea mihi demonstra, ut ad illam respiciens, eaq; tanquam exemplari aliquo utens, quodcunque tu, uel alius quiuis tale facitis, sanctum esse dicam: quod autem dissimile, negem. **EVT.** Si ita uis ò Socrates, ita dicam. **SO C.** Imò uolo. **EVT.** Quod quidem dilectum dijs, sanctum est: quod uero non dilectum, prophanum. **SO CRAT.** Quam pulcherrime ò Euthyphro, utq; te responde-

Secunda definitio sancti

re iubebam, sic denique respondisti: utrum tamen uerum responderis, nondum noui, sed tu

sed tu planè uera hæc esse nobis ostendes. *E V T H.* Omnino quidem. *S O C.* Age itaq; id de quo dicimus, cõsideremus. Deo dilectũ opus sanctũ, ac uir Deo dilectus, sanctus: opus autem inimicũ Deo prophanũ, & uir Deo inimicus, prophanus dicitur. Sãctum uero & prophanum nõ eadem sunt, sed omnino contraria. nõne? *E V T.* Sic est. *S O C.* Num probè dicta hæc esse uidetur? *E V T H.* Sic existimo, dicta enim sunt. *S O C.* Nõne dictum est deos inuicem dissidere, atq; pugnare, inimicitiasq; inter eos esse? hoc ne etiam dictum? *E V T.* Dictum profectò. *S O C R.* Inimicitias autem & iras ò optime, dissensio de quibusdã gignit. Hoc ita cõsideremus: nunquid si ego & tu de numero dissentiremus, utra sint plura discutientes, dissensio huiusmodi nos inimicos faceret, & iracundiã cõcitaret? an potius ad computãdĩ rationem confugientes, mox ab hac dissensione cessaremus? *E V T H.* Prorsus. *S O C R.* Et si de maiori ac minori dissentiremus, nõne ad mẽsuram recurrentes, statim cõtrouersiam solueremus. *E V T.* Vera hæc sunt. *S O C.* Ac si ad ponderãdum librandumq; tendamus, seditionem circa grauius, & leuius dissoluemus? *E V T H.* Quid nĩ? *S O.* Quæ sunt igitur ea de quibus quĩ dissentimus, nec iudicare facile possumus, inimici efficiamur, & irascimur? Forsitan in promptu non habes. Verum ego dicam, tu considera utrum ista sint, iustum, & iniustum: pulchrum, & turpe: bonumq; & malum, nunquid hæc sunt de quibus cum dissentimus, nec possumus ad sufficiens horum iudiciũ peruenire, hostes efficiamur quotiẽs in hostiles inimicitias incidimus, & ego & tu ac demum homines uniuersi? *E V T H.* Hæc utiq; dissensio est ò Socrates, & quæ circa ista uersatur. *S O C R.* Et dii ò Euthyphro, si de aliquo dissentiant, de his certe dissentient. *E V T H.* Necesse est omnino. *S O C.* Ex dijs itaq; ò generose Euthyphro, aliĩ alia iusta putant secũdum orationem tuam, & pulchra, & turpia, bonaq; & mala. Nunquam enim inuicem decertarent, nisi de his dissenserint. an nõ? *E V T H.* Recte loqueris. *S O C.* Nõne quæ pulchra singuli putant, bonaq; & iusta, hæc amãt: quæ cõtraria, prorsus oderunt? *E V T H.* Omnino. *S O C R.* Eadem uero ut ais, aliĩ iusta, iniusta aliĩ cõsent, de quibus disceptãtes contẽdunt inuicem, atq; pugnant. num ita? *E V T H.* Ita. *S O C.* Eadem igitur ut uidetur, à dijs amãtur, odioq; habentur, atq; eadem hæc tum dijs amica, tum etiam inimica. *E V T H.* Videtur. *S O C R.* Hæc ratione ò Euthyphro, eadem sancta erũt simul atq; prophana. *E V T H.* Apparet. *S O C.* Nõ ergo quod quæsiueram ò uir admirabilis, respondisti. nõ enim id uolebam, quod sanctũ & prophanũ simul esse contingit: quod uero Deo amicũ est, Deo quoq; inimicũ esse uidetur. quamobrem ò Euthyphro, quod nũc agis parẽtem puniens, nihil mirũ esset si hoc Ioui amicũ contingeret, Saturno autẽ & Caelio inimicũ: & Vulcano quidem gratũ, Iunoni molestũ, & si quis deorũ alius de ipso ab alio dissidet. circa illos em̃ similiter eueniret: *E V T.* At opinor ò Socrates, in hoc deorũ nullũ ab alio discrepare, quod qui iniuste quemquam peremit, pœnas pẽdere debeat. *S O C.* Num hominẽ aliquem ò Euthyphro, in hoc aliquãdo dubitãtem audisti, quod hominẽ iniuste occidẽtem, aut aliquid aliud agẽtem iniuste, pœnas dare non deceat? *E V T.* Nunquam de ijs disceptare cum alibi tum etiam in iudicijs cessant. qui enim peccarũt, cũcũta dicere & agere experiunt, quibus pœnam deuitent. *S O C R.* An iniuste agere confitentur? ac simul aiunt pœnas pendere non decere? *E V T.* Id nullo modo. *S O C R.* Non ergo cuncta dicunt faciuntq;: hoc enim ut arbitror dicere, aut ambigere nequaq; audent, quod de iniustis supplicium sumendũ non sit: sed aiunt potius non iniuste fecisse, an non? *E V T.* Vera loqueris. *S O C R.* Haud igitur in hoc ambigunt, utrum iniustũ puniri oporteat: uerum de hoc potius inter se disceptant, quis iniuste fecerit, & quid agendo, & quãdo. *E V T.* Vera narras. *S O C.* Nõne eadem hæc dijs accidũt, si de iustis atq; iniustis, ut oratio tua testatur, dissentiant? Atq; ij quidem iniuste facere asserunt, aliĩ negant, postquam illud ò uir mirabilis nullus hominũ, uel deorũ dicere audet, Iniustũ uidelicet pœnas nequaq; dare debere. *E V T H.* Ita, uera enim summatim dicis ò Socrates. *S O C.* De unoquoq; ut puto, eorum quæ facta sunt, disceptant ò Euthyphro, quicunq; ambigunt, siue homines, siue dii: si modo dii ambigunt, dum de aliqua actione dissentiant, partim quidem iustam, partim uero iniustam fuisse dicẽtes. An non isto modo? *E V T.* Omnino. *S O.* O amice Euthyphro, me quoq; ut sapiẽtior fiam, doce, qua cõiectura potissimũ asseris quod dii cũcũti illũ iniuste peremptũ existimẽt, qui mercede ministras homicida factus ab interfecti domino uinctus, uinculis ante periit, q̃ qui ligauerat à iuris interprete quid agendũ cognosceret; atq; ob hoc rectũ esse ut filius patrẽ in capitis discrimen

mē inducat? Age obsecro, de ijs aliquid mihi clari demonstrare coneris, quod omnino dii omnes actionem hanc rectam existimēt: quod si sufficēter ostenderis, nunquam sapientia tua laudes prädicare desistam. E V T. At fortē nō parū opus est hoc ō Socrates, nam ostendere quidem planē admodum tibi possem. S O C. Intelligo iam, quod ad percipiendum tardior quā iudices esse tibi uideor, quippe cum illis liquidō mōstraturus sis hęc esse iniusta, omnesq; talia deos odisse. E V T H. Perspicuē nimium ō Socrates, modo me dicentem audiant. S O C. Atqui audient, si benē dicere illis uideberis. Illud autem loquente te cogito, & me ipsum obseruo, quod licet uel maxime Euthyphro me doceat, deos omnes hanc mortem iniustam ducere, qui magis inde ab Euthyphrone didicero, quid sanctum, quid ue prophanum sit? Deo quidem inimicū opus hoc esset: attamē ab hoc paulo ante discreta hęc esse minimē uisa sunt, sanctum scilicet, & nō sanctū: quod enim Deo amicum, Deo etiam inimicum apparuit. Quamobrem hoc tibi dimittam ō Euthyphro: & si uis, dii omnes iniustum putēt, & oderint. Veruntamen hoc iam in sermone sic emendemus, ut quod dii omnes oderint, prophanum: quod contra omnes ament, sanctum sit. Quæ uero partim ament, partim oderint, neutra sint, uel simul ambo. Num ita uis nunc sanctum, & prophanum nobis esse distinctum? E V T. Quid ō Socrates, prohibet? S O C R. Nihil ad me ō Euthyphro, sed tu quod ad te attinet, cogita utrum ista ponens, sic me facile quod pollicitus es, doceas. E V T. Equidem sanctum quod dii omnes ament, esse fate- Tertia de
finitio
rer: prophanum contra, quod omnes oderint. S O C. An hoc iterum discutiendum, utrum rectē dicatur necne? uel potius omittendum, atq; ita & nobis ipsis & alijs indulgere debemus, ut quicquid dictum fuerit, admittamus: an quod dictum examinandū? E V T H. Discutiendum, quanq; hoc nūc benē dictū existimo. S O C. Forsitan ō bone uir, melius istuc intelligemus, sic enim cogita. Vtrum sanctum quā sanctum est à dijs amatur? uel quia à dijs amatur, est sanctum? E V T. Haud intelligo quid dicas ō Socrates. S O C. Apertius explicare conabor. Dicimus quiddam latum & ferens, ductum & ducens, uisum & uidens, atq; huiusmodi cuncta: num hęc diuersa esse, & quā diuersa sunt intelligis? E V T. Intelligere mihi uideor. S O C. Nōne & amatum aliquid est, & aliud præter hoc amans? E V T H. Quid nisi? S O C. Dic obsecro: latum quia fertur, latum est, an ob aliquid aliud? E V T H. Nequaquam, imō ob hoc ipsum. S O C. Et ductum similiter quia ducitur, & uisum quia uidetur? E V T. Maxime. S O C. Non ergo quia uisum est uidetur, sed cōtrā, quia uidetur, est uisum: nec quia ductū ducitur, sed quia ducitur, ductum: nec quia latum fertur, sed quia fertur est latum. Nōne perspicuū est ō Euthyphro, quid inferre uelim? Volo autē hoc, si quid sit, aut patitur aliquid, nō quia factū est fit, sed quia fit potius factū: nec etiam quia patiens est patitur, sed quia patitur patiens. Admittis hęc? E V T. Admitto equidem. S O C. Nōne & amatū aut factū aliquid est, aut aliquid ab aliquo patiens? E V T. Prorsus. S O C. Hoc igitur eodem modo quo superiora se habet: non quia amatum est, amatur à quibus amatur, sed quia amatur, amatum. E V T. Necessē. S O C. Quid itaq; de sancto dicimus ō Euthyphro: an quod ab omnibus dijs amatur, ut oratio tua testatur? E V T. Imō. S O C. Nunquid ob hoc quod sanctum est, an ob aliud quiddam? E V T. Ob hoc ipsum. S O C. Ergo quoniam sanctum est, amatur, non quoniam amatur est sanctum. E V T. Videtur. S O C. Veruntamen quoniam à dijs amatur, amatum est, atq; dijs amicum. E V T. Quid prohibet? S O C R. Non ergo Deo amicū, sanctum est ō Euthyphro, neq; sanctum amicū Deo, ut tu ais, sed hoc aliud est q; illud. E V T H. Quanam ratione ō Socrates? S O C. Quoniam cōfitemur sanctum ob id amari, quia sanctū est: nō quia amatur, esse sanctum. nōne? E V T. Certe. S O C. Amatū autem à Deo, eo ipso quo amatur à Deo, Deo amatū esse, nō quia amatū à Deo, amari. E V T H. Vera loqueris. S O C. Verum si idem esset Deo amatū atq; sanctum, tunc aut quia sanctū est, amaretur quod est sanctū, atq; ita quia Deo amatū, amaret à Deo quod Deo amatū est. Aut quia amaretur à Deo quod amatū Deo est, Deo amatū esset, atq; ita quod sanctū est, ex eo quod amaretur esset sanctū. Nunc autem uides quod opposito modo se habent, utpotē quæ inter se diuersa sunt. hoc enim, scilicet amatū Deo, quia amatur tale est ut sit amatū. Illud autem scilicet sanctum, quia tale est ut ametur, amat, & amatū est. Viderisq; ō Euthyphro, quum quid sanctum sit, interrogatus fueris, essentiam illius ostendere noluisse, sed passionem quandam assignauisse, quam hoc sanctū suscepit, ab omnibus uidelicet dijs amari. quid autem sit, nōdum explicuisti. Si itaq; tibi placet ne
me

me celes, uerum à principio rursus definias, quid ipsum sanctū existens, uel amatur à deo uel aliud quiduis patitur, neq; enim de hoc inuicem dissidebimus. Sed prompte iam dicas quid sanctum est, quid ue prophanum. **EVT.** At ô Socrates, quomodo tibi quod cogito, exprimam, nō inuenio. Semper enim nobis quod proposuimus, oberrat, neq; cōsistere uult, ubi sistimus. **SOC.** Progenitoris nostri Dædali ô Euthyphro, opera esse quæ dixisti, uidentur. Quod si ego illa dixissem atq; posuissem, fortè me risisses, ioco quodam obijciens, quod orationis meæ artificia secundū illius cognationem diffugiunt, neq; permanere uolunt, ubi quis illa locauit. Nunc autem cum tuæ suppositiones istæ sint, alia quadam opus est dicacitate: neq; enim tibi permanere uolunt, ut tibi quoq; uideatur. **EVT.** Imò mihi uideatur ô Socrates, quæ dicta abs te sunt, eadem penè dicacitate iocoq; notari posse: quod enim illa oberrāt, ego minime in causa sum, sed tu mihi Dædalus ipse uideris: quātum nanq; in me est, sic illa mansissent. **SOC.** Videor igitur ô amice, eo in hac arte quàm ille præstantior, quo ille sua solum instabilia fabricabat, ego autem præter mea, ut apparet, etiam aliena. Idq; mihi est in arte pulcherrimum, quod inuitus sum sapiēs. Malim nāq; rationes mihi manere, immobilesq; cōsistere, quàm supra Dædali sapiētiam, Tā tali quoq; diuitias assequi. Postq; uero tanq; delicatior, laborem subterfugere mihi uideris, ego unā tecum declarare contendam, ut me circa ipsum sanctum erudias, nec in medio sermone deficias. Vide num tibi necessarium uideatur omne sanctum esse iustum. **EVT.** Mihi uero **SOC.** Nunquid & omne iustum sanctum: aut potius omne sanctum iustum: iustum uero non omne quidem sanctum, sed partim sanctum, partim aliud quiddam: **EVT.** Ego uero ista uerba tua haud consequor. **SOC.** Veruntamē iunior me nihilo minus quàm sapientior es, sed ut dixi, delicatior es ob sapientiæ copiam. At ô beate, uires tuas excita, enitere. Nihil enim arduum est quod dicebam comprehendere. Cōtra enim statuo quàm Poeta qui dicit:

Opera
Dædali

Carpitur, id
ubi timor,
ibi & pudor

Scribere cur metuum, quum scribo de Ioue summo,
Namq; metus secum sociū trahit usq; pudorem. Ego autem à Poeta hoc discrepo: uis quo discrepo, tibi dicam: **EVT.** Prorsus. **SOC.** Non uideēt mihi ubicunq; timor est, ibi etiam pudor existere. Nam multi paupertatē ac morbos cæteraq; huiusmodi, ut mihi uideēt, metuunt, neq; tamē pudore ullo in ijs afficiuntur: tibi uero nōne idem: **EVT.** Et mihi. **SOC.** At ubicunq; pudor, ibi & timor, An quisq; est qui pudore afficitur atq; erubescit, opinionem prauitatis nō formidās: **EVT.** Formidat certe. **SOC.** Haud igitur recte dicitur, ubi timor, ibi pudor, sed ubi pudor, ibi & timor: neq; tamen uice uersa, ubicunq; timor, ibi etiam pudor. Amplior enim, ut arbitror, est timoris q; pudoris natura: siquidem pars timoris est pudor, quemadmodum numeri pars est impar. Ideoq; nō ubicunq; numerus ibi impar: ubi tamē impar, & numerus est: nō tenes: **EVT.** Maxime. **SOC.** De hoc in superioribus percontabar: utrum ubi iustum, ibi & sanctū: an ubi sanctū ibi iustum: ubi tamē iustum, nō semper & sanctū: pars quippe iusti sanctum est. Itāne igitur, an aliter dicemus: **EVT.** Sic utiq; probe enim dici uideēt. **SOC.** Vide uero quod sequitur: si enim sanctū iusti pars est, oportet nos ut apparet, cuiusmodi iusti pars sanctū sit inuenire. Si tu ergo me modo aliquid prædictorū interrogares, ut puta par, cuiusmodi pars numeri, & quis numerus sit: responderem profecto, qui nō laterū omniū inæqualiū, sed æqualium duorum sit. An nō idem tibi uideatur: **EVT.** Mihi certe. **SOC.** Conare igitur tu quoq; me ita docere, cuiusmodi iusti pars sanctum est, ut & Melito confestim obijciam, ne ulterius iniustitiæ nos & impietatis accuset: quippe cum abs te quæ pia, quæ sancta, quæ ue contraria sunt ad sufficientiam didicerimus. **EVT.** Iusti igitur partem ô Socrates sanctū & piū esse reor, quæ scilicet circa deorum curam uersatur: Eam uero quæ ad hominū curam pertinet, reliquā esse iustitiæ partem. **SOC.** Probe ô Euthyphro dicere mihi uideris, sed paulum quid præterea requiro. Curam enim quam uoces, nondū intelligo. Neq; fortè dicis hanc curam talem esse, quales curæ sunt quæ ad alia spectant. Ut ecce cum dicimus: Non quiuis equos curare nouit, sed equester: an non: **EVT.** Prorsus. **SOC.** Equestris namq; facultas equorum cura est. **EVT.** Vtiq;. **SOC.** Et uenatoria canum, & bucolica boum. **EVT.** Omnino. **SOC.** Sanctitas autem ac pietas cura deorum: sic ne ô Euthyphro asseris: **EVT.** Assero. **SOC.** An nō cura omnis idem intendit, ut hoc huiusmodi bono & utilitati sit ei quod curatur: ut equi ab equestri diligentia iuuātur, ac meliores euadūt. An nō sic uident: **EVT.** Mihi;

Definitio
sancti inci-
pit appa-
rere

Omnis cu-
ra eō tendit,
ut bonū &
utile ei quod
curatur
afferat

Mihi plane. S O C. Et canes à uenatorū peritia, & à bucolica boues, ac reliqua cuncta simili-
liter. Aut uero in damnū eius quod curatur, curam tendere putas? E V T. Non per Iouem.
S O C. Ad utilitatem uero? E V T. Quid nī? S O C. Sanctitas quoq; cum deorū cura sit, dijs
ne prodest: ac meliores efficit: ac cur non hoc tu quidem cōcederes, ut cum sanctū quīp-
piam peragas deorū aliquem facias meliorem? E V T. Nunquam per Iouem. S O C. Neq;
ego ō Euthyphro id te dicere arbitror: lōge enim à me suspicio hęc abest: propterea tero
gaui qualem nam curam deorum diceres, nō existimans huiusmodi quandam te dicere.
E V T. Et recte quidem ō Socrates, non enim talem assero. S O C. Esto, sed quānam tandē
eorum cura sanctitas erit? E V T. Qua ō Socrates serui dominos curant. S O C. Intelligo:
ministra quādam deorum ut uidetur, cura hęc erit. E V T. Prorsus. S O C. Potes'ne dicere,
ad quid suppeditet medicis cura medicorum ministra? nōne ad sanitatem? E V T. Ad
hanc ipsam. S O C. Ministra uero facultas eorum qui naues construunt, ad quid illis mini-
strat? E V T. Ad nauis fabricam. S O C. Et quā domorum ædificatoribus, nōne ad domus
constructionem? E V T. Imō. S O C. Dic itaq; mihi uir optime, cura illa ministra deorum,
ad cuius operis effectiōnem dijs obsequitur: perspicuū est te scire, cū diuina te nosse prae-
ceteris omnibus affirmaris. E V T. Et uera loquor ō Socrates. S O C. Dic ergo per Iouem
quid est mirificum hoc opus, quod dijs nobis ministrantibus faciunt? E V T. Multa profe-
cto ac pulchra ō Socrates. S O C. Exercitus quoq; duces multa & pulchra efficiunt ō ami-
ce: uerum tamen præcipuū diceres opus illorū esse in prælio superare, an nō? E V T. Quid
nī? S O. Multa præterea atq; pulchra ut arbitror, agricultores: summa tamen illorum est
ex terra alimenta colligere, E V T. Prorsus. S O. Multorū uero, pulchrorumq; facinorum
quæ dijs perficiunt, quānam summa existit? E V T. Etiam paulo ante dixi ō Socrates, proli-
xi operis esse hęc omnia perfecte comprehendere. Sic autem nunc tibi simpliciter dico,
quod si quis grata dijs loqui & agere nouit, uouens, atq; sacrificans, hęc sancta sunt: atq;
hęc officia, tum domos proprias, tum ciuitates conseruant. Contraria uero impia sunt, &
uniuersa peruertūt ac perdunt. S O. Paucioribus admodū ō Euthyphro si uoluisses, sum-
mam eorum quæ rogabam explicuisses, sed satis apparet, q̄ nō promptus & libēs ad me
docendum accedas: & nunc utiq; cum in hoc esses, resiliabas: quod si respondiisses, for-
tassis dudum sanctitatem abs te didicissem: nunc autem (necesse est enim interrogantem
interrogatum sequi quacūq; ducit) quid tandem dicis sanctum esse, atq; sanctitatē: nō
ne scientiam quandam uouendi, atq; sacrificandi? E V T. Equidem. S O C. Nōne sacrificare
est munera dijs offerre? Vouere autē à dijs petere? E V T. Et maxime quidem ō Socrates.
S O C. Sciētia ergo & dijs dandi, & ab ijs petendi hoc quidem pacto sanctitas erit. E V T.
Perpulchre ō Socrates quod dicebam intellexisti. S O C. Auidus sum ō amice sapientiæ
tuæ mētemq; adhibeo, nec excidere quicquam patiar frustra. At mihi dicas oro, quānam
hęc est ministratio erga deos? An esse dicis ab ijs petere aliquid, & ijs dare? E V T. Certe.
S O C. Recte ab illis petere, nōne est ea petere quibus egemus? E V T. Quid ergo? S O C.
Recte autem dare, ea quibus indigent illis offerre? Neq; enim scitū esset ea alicui quibus
nō indiget elargiri. E V T. Vera narras ō Socrates. S O C. Mercatura, igitur ō Euthyphro
inter deos & homines mutua quādam sanctitas erit. E V T. Mercatura, si sic nominari lu-
bet. S O C. At nihil mihi placet, nisi sit uerum. Dic ergo, quānam dijs ex muneribus no-
stris utilitas. Nam quæ ipsi dent, nemo est qui ignoret. Nihil enim nobis est bonū quin
illi præbeant: quæ uero à nobis accipiunt, quid illis cōferunt? An tanto ipsis in hac merca-
tura præstamus, ut cum nos omnia ab illis bona suscipiamus, ipsi nihil à nobis boni repor-
tent? E V T. Num opinaris ō Socrates deos ijs quæ à nobis accipiūt, aliqua ex parte iuua-
ri? S O C. At quid tandem erūt hęc nostra dona dijs oblata? E V T. H. Quid putas aliud q̄
honorem, uenerationem, & ut modo dixeram gratiam. S O C. Est igitur ō Euthyphro
placitum modo dijs sanctum non autem utile, aut amicum? E V T. Reor equidem maxi-
me omniū amicum. S O C. Igitur sanctū rursus ut uideo est, quod sit dijs amicum? E V T. Ma-
xime. S O C. An est mirū igit cū hęc dicas, quod rationes tibi nequaquā cōsistunt, sed ua-
cillare potius uident, ac me ueluti Dædalū culpas, quod eas nutare compellam: cū tamē
ipse longe admodū artificiosior sis q̄ Dædalus, dum ipse facis ut sermones in circulū re-
uoluant. An nō sentis orationē rursus in idem refluere? Meministi in superioribus san-
ctū & dilectū deo haud eadē, sed diuersa inuicē apparuisse? E V T. Memini. S O. Nūc uero
nequaquam

Præcipuum
ducum o-

pus

Præcipuum
opus agrico-

larum

Definitio a-

lia sancti

Sacrificare
quid Voue-

re quid